

Šveitsi kehtestatud kvoodid seoses elamislubade andmisega Poola, Leedu, Läti, Eesti, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi ja Ungari kodanikele

Euroopa Parlamendi 24. mai 2012. aasta resolutsioon Šveitsi kehtestatud kvootide kohta seoses elamislubade andmisega Poola, Leedu, Läti, Eesti, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi ja Ungari kodanikele (2012/2661(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel 22. juulil 1972 sõlmitud vabakaubanduslepingut¹,
- võttes arvesse 21. juuni 1999. aastal ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahel sõlmitud isikute vaba liikumist käsitlevat lepingut² ning eriti selle I lisa isikute vaba liikumise kohta ja III lisa kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise kohta,
- võttes arvesse 26. oktoobri 2004. aasta protokollil ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva lepingu juurde seoses Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi lepingus osalemisega nende ühinemise tõttu Euroopa Liiduga³,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva lepingu 27. mai 2008. aasta protokollil, mis käsitleb Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia osalemist lepingus seoses nende ühinemisega Euroopa Liiduga⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni „Euroopa Majanduspiirkond ja Šveits ning takistused siseturu täielikul rakendamisel”⁵,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2010. aasta järeldusi ELi ja EFTA riikide suhete kohta,
- võttes arvesse Šveitsi Liidunõukogu 18. mai 2012. aasta otsust kohaldada seoses kaheksa ELi liikmesriigiga kaitseklauslit,
- võttes arvesse 14. mail 2012. aastal ja 16. mail 2012. aastal komisjonile esitatud küsimusi, mis puudutasid Šveitsi kehtestatud kvote seoses elamislubade andmisega Poola, Leedu, Läti, Eesti, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi ja Ungari kodanikele (O-000113/2012 – B7-0115/2012 ja O-000115/2012 – B7-0116/2012),

¹ EÜT L 300, 31.12.1972, lk 189.

² EÜT L 114, 30.4.2002, lk 6.

³ ELT L 89, 28.3.2006, lk 30.

⁴ ELT L 124, 20.5.2009, lk 53.

⁵ ELT C 308 E, 20.10.2011, lk 18.

- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Šveitsi Liidunõukogu otsustas Poola, Leedu, Läti, Eesti, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi ja Ungari kodanikele kuni viieks aastaks antavatele B-kategooria elamislubadele kehtestada alates 2012. aasta 1. maist arvulise piirangu;
- B. arvestades, et otsuse tegemisel toetusid Šveitsi ametivõimud 1999. aasta lepingu artiklis 10 sätestatud nn kaitseklauslile, millega lubatakse neil ajutisi piiranguid kehtestada, kui mingil aastal ületab väljastatud elamislubade arv eelmise kolme aasta keskmise vähemalt 10%; arvestades, et Šveitsi ametivõimude väitel on nimetatud kaheksa Euroopa Liidu liikmesriigi kodanike puhul tegemist just sellise olukorraga;
- C. arvestades, et 1999. aasta lepingu artiklis 10 sätestatud kaitseklauslis, millele Šveitsi ametivõimud toetusid, ei ole sätestatud, et elamislubade arvu või kvoodi ülempiiri arvutamisel tuleks vahet teha kodakondsuse alusel, vaid on viidatud Euroopa Ühenduse töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele;
- D. arvestades, et vastavalt 2004. aasta protokollile kohaldas Šveits nende kaheksa ELiga 2004. aastal ühinenud liikmesriigi kodanike suhtes arvulisi piiranguid kuni 30. aprillini 2011. aastal; arvestades, et pärast üleminekuperioodi kohaldatakse 1999. aasta lepingu artikli 10 lõiget 4;
- E. arvestades, et olukorda tuleb vaadelda laiemas kontekstis, sest Šveitsi ametivõimud on võtnud arvukalt meetmeid, mis seavad ohtu kahepoolsete lepingute rakendamisel saavutatu ja mille pärast parlament väljendas muret juba 2010. aasta septembri resolutsioonis;
- F. arvestades, et Šveits on võtnud arvukalt isikute vaba liikumist käsitlevat lepingut täiendavaid nn tugimeetmeid, mis võivad takistada ELi ettevõtjatel, eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel Šveitsis teenuseid osutamast, ning arvestades, et Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt on paljud nendest tugimeetmetest kohaldatavad ainult sel juhul, kui need on proportsionaalsed kaitsega, mille nad üldsusele annavad ja mida teenuseosutaja päritoluriigi õiguses ei ole juba ette nähtud;
- G. arvestades, et mõned neist tugimeetmetest ei ole seatud eesmärgiga proportsionaalsed; selliste meetmete hulka kuulub 8-päevase ooteajaga etteteatamise kohustus, nõue katta osa kolmepoolsete komisjonide tööga seotud kuludest ning piiriüleseid teenuseid pakkuvatele välismaistele ettevõtjatele seatud kohustus esitada tagatis finantsalaste kohustuste täitmise kohta; arvestades, et need meetmed tekitavad eriti suuri takistusi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kes soovivad Šveitsis teenuseid osutada;
- H. arvestades, et Šveitsi ametivõimud otsustasid isikute vaba liikumist käsitleva lepingut rikkudes keelata Saksa ja Austria taksodel Šveitsi lennujaamadest sõitjaid peale võtta;
- I. arvestades, et neid probleeme on Šveitsiga isikute vaba liikumist käsitleva lepingu alusel loodud ühiskomitees korduvalt arutatud; arvestades, et ühiskomitee ei ole neid probleeme suutnud lahendada;
- J. arvestades, et selleks, et isikute vaba liikumist käsitlev leping isikute vaba liikumist puudutavas ELi õiguses toimuvate muutustega kooskõlla viia, võib lepingus vaid väheseid piiratud muudatusi teha; arvestades, et puudub ELis ja Euroopa

Majanduspiirkonnas kasutatavale mehhanismile sarnanev mehhanism, millega isikute vaba liikumist käsitleva lepingu täitmise üle tõhusat järelevalvet pidada ja seda erapooletult kontrollida;

Šveitsi kehtestatud kvoodid seoses elamislubade andmisega ELi kodanikele

1. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Šveitsi ametivõimud otsustasid kaheksa ELiga 2004. aastal ühinenud liikmesriigi kodanikele antavate pikaajaliste elamislubade arvule taas piirangu kehtestada ning seega isikute vaba liikumisele, mis on ette nähtud ELiga 1999. aastal sõlmitud lepinguga, piiranguid seada;
2. peab seda otsust diskrimineerivaks ja ebaseaduslikuks, sest Šveitsi ja ELi vahelistes lepingutes puudub kodakondsuse põhjal vahe tegemiseks õiguslik alus; nõuab tungivalt, et Šveitsi ametivõimud vaataksid oma otsuse läbi ja lõpetaksid kaitseklausli kohaldamise;
3. märgib, et tingimused 2004. aasta protokolliga täiendatud 1999. aasta lepingu artikli 10 lõike 4 kohaldamiseks ei ole täidetud;
4. tunneb heameelt kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni asepresidendi kiire ja otsustava avalduse üle, milles ta palub oma talitustel teha kõik võimaliku, et Šveitsi ametivõimud oma otsuse tühistaksid;
5. märgib, et 2008. aasta II protokolliga andis Šveits vaba liikumise õiguse ka Bulgaaria ja Rumeenia kodanikele; peab kahetsusväärseks, et lepingus on ette nähtud kuni seitsmeaastane üleminekuperiood; peab kahetsusväärseks, et 2011. aasta mais otsustas Šveitsi valitsus pikendada Bulgaaria ja Rumeenia kodanike suhtes kohaldatavat üleminekuperioodi 2014. aasta 31. maini;
6. on seisukohal, et selle asemel, et praeguses raamistikus piiranguid kehtestada, peaksid mõlemad pooled isikute vaba liikumise edasiseks hõlbustamiseks välja töötama asjakohasema, tõhusama ja paindlikuma koostöösüsteemi; palub komisjonil seda küsimust esimesel võimaluse Šveitsi ametivõimudega arutada ning võtta see lepinguga loodud ühiskomitee järgmise koosoleku päevakorda;

Ühtse turu täielikku väljakujundamist takistavad asjaolud

7. palub komisjonil teada anda, mida on pärast parlamendi 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni vastuvõtmist ette võetud, et lahendada tugimeetmete probleem, mille tagajärjel on ELi väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel keeruline Šveitsis teenuseid osutada, ning veenda Šveitsi ametivõime tühistama õigusakte, millega nõutakse piiriüleseid teenuseid osutavatelt välismaistelt ettevõtjatelt finantsalaste kohustuste täitmise kohta tagatise esitamist;
8. väljendab muret selle pärast, et Šveitsi Liidunõukogu otsustas kaaluda täiendavaid tugimeetmeid;
9. väljendab veel kord muret Šveitsi lennujaamades valitseva olukorra pärast, kus Saksa ja Austria taksodel on Šveitsi ametivõimude keelu tõttu keelatud sõitjaid peale võtta, ning nõuab tungivalt, et komisjon teeks kindlaks, kas selline keeld on kooskõlas isikute vaba liikumist käsitleva lepinguga;

10. peab kahetsusväärseks, et lepingus ei ole arvesse võetud direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil; nõuab, et siseturuga seotud valdkondi puudutavate lepingute kooskõlla viimine ELi õigustikus toimuvate muutustega toimuks paindlikumalt;
11. on seisukohal, et Šveitsi edasiseks osalemiseks ühtsel turul peavad eeskirjad tagama mõlema poole ettevõtjatele läbipaistvama ja stabiilsema keskkonna;
12. nõuab, et astutaks uusi samme selleks, et leida horisontaalsed lahendused sellele, kuidas tagada lepingute paindlik kohandamine muutuva õigustikuga, lepingute ühtne tõlgendamine, sõltumatud järelevalve- ja erapooletud kontrollimehhanismid, ühtne vaidluste lahendamise mehhanism, otsustussüsteemi läbipaistvus ning ühiskomiteede vaheline teabevahetus;
13. rõhutab, et õigusaktide täitmise kontrollimise mehhanismid, mis pakuvad liikmesriikide mehhanismidega võrreldes suuremaid võimalusi, on siseturu sujuvaks toimimiseks väga olulised;
14. väljendab valmisolekut toetada ELi ja Šveitsi vaheliste suhete süvendamist mõlemat poolt puudutavate probleemide lahendamiseks;

o
o o

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Šveitsi valitsusele ja parlamendile.